

16. Bezpečnost na internetu

Bezpečnost na internetu je v dnešní době stále častěji skloňovaný termín. To souvisí jak s rostoucí základnou uživatelů internetu, tak i s rostoucím množstvím služeb, které mohou na internetu lidé využívat a při nichž může dojít k bezpečnostnímu incidentu. Zaznamenávání internetové činnosti, které se využívá např. k zobrazování cílené reklamy, je v dnešní době zcela běžné a roste i povědomí lidí o tomto fenoménu.

Soubory cookies, pomocí kterých zaznamenávají webové stránky aktivitu uživatelů, lze omezit nebo na některých stránkách i zcela zakázat. V roce 2023 uvedlo 36 % osob starších 16 let, že si **změnilo nastavení cookies**, ať tak že cookies zcela zakázaly nebo tak, že omezily jejich množství. Za poslední tři roky vzrostl tento podíl o více než polovinu – v roce 2020 si cookies omezilo nebo zakázalo 22 % osob.

Při srovnání osob různého věku lze vidět, že mezi osobami ve věku 16 až 34 let si v posledním sledovaném roce změnilo nastavení cookies 53 % osob. S přibývajícím věkem pak podíly takových osob klesaly. Z osob nad 75 let si cookies omezilo jen 7 % osob, což v této skupině představovalo 21 % uživatelů internetu. To, zda si lidé mění nastavení cookies, se liší také v závislosti na dosaženém vzdělání. Rozdíly jsou poměrně velké. Zatímco u osob se základním vzděláním si cookies nastavovalo 13 % osob, u osob s vysokoškolským vzděláním to bylo 61 %.

Dalším ze zjišťovaných ukazatelů byl ukazatel, který měřil, kolik lidí **požádalo o vymazání svých údajů, které dříve poskytly na internetu**. Mohlo se jednat např. o odhlášení z odběru newsletterů, tedy o vymazání e-mailového kontaktu ze seznamu kontaktů vedeného odesílatelem newsletterů. Celkem o vymazání svých údajů na internetu požádalo v roce 2023 necelých 16 % osob, což bylo o 5 procentních bodů více než v roce 2021. V roce 2023 podávaly žádosti o vymazání údajů nejčastěji osoby z věkové skupiny 25 až 34 let. V rámci této skupiny se takových našlo 27 %.

Informační technologie, ať už počítače nebo především mobilní telefony, umožňují **sledování polohy uživatele**. To může být někdy praktické, ale v jiných případech rizikové. Na počítačích, tabletech i na mobilních telefonech lze v mnohých případech toto sledování vypnout. Přístup ke geografické poloze svého zařízení si ve sledovaném období roku 2023 změnilo alespoň jednou 47 % osob. Častěji tak činili muži (50 %) než ženy (45 %) a v rámci osob různého věku nejčastěji osoby ve věku 25–34 let (65 %). Velké rozdíly byly mezi osobami různého vzdělání, kdy z osob v produktivním věku se základním vzděláním změnilo přístup ke své poloze 31 % osob. Oproti tomu mezi vysokoškolsky vzdělanými to bylo 71 % osob.

Při nakupování online prodejci často sbírají osobní údaje k využití pro zasílání cílené reklamy. Takové údaje **odmítlo poskytnout pro reklamní účely** alespoň jednou ve sledovaných 3 měsících roku 2023 53 % osob starších 16 let. Stejně jako u blokování geografické polohy to byly nejčastěji osoby s vysokoškolským vzděláním (82 %) a uživatelé z řad osob ve věku 25 až 34 let (72 %). To koresponduje s faktem, že v obou těchto skupinách se najde velké množství osob, které nakupují online.

Dále je také, především při nakupování na internetu nebo v případech, kdy lidé zadávají na stránky svoje osobní údaje, dobré kontrolovat, zda se nejedná o falešné stránky. **Ověřování, zda jsou stránky**, kam se zadávají osobní údaje, **zabezpečené**, provádí 42 % Čechů, což představuje přibližně polovinu uživatelů internetu.

Čtení zásad ochrany osobních údajů prováděla v roce 2023 třetina osob starších 16 let. Nejvíce takových bylo mezi osobami ve věku 16 až 44 let, a to 41 %. S rostoucím věkem podíl osob, které čtou zásady ochrany osobních údajů, klesá.